

den Maade, Domstolene have gjort. Jeg tror i denne Forbindelse at burde sige, ganske bortset fra hvad jeg nu nævnte, at man har gjort de ærede Forslagsstillere Ret ved at rette saadanne Uebredelser til dem, som jeg omtalte, er der dog virkelig flere Maaber, paa hvilke en Dygtighed i at behandle Sygdomstilfælde kan erhverves og konstateres end netop gennem saadanne ulovlige Kure, som flere ærede Medlemmer have sagt var den eneste Vej. Jeg vil i saa Henseende kun eksempelvis nævne, at mange dygtige Læger jo have en læg Person til Medhjælper ved deres Operationer eller i andre Tilfælde en saadan, som maa foretage saadanne Ting, som Lægen ikke selv behøver at give sig af med, saaledes mange Gange Forbindinger og Tilretteleggelse af de forskellige Medfæber og i det Hele taget meget Andet af den Slags. Paa denne Maade er det jo muligt, at en saadan Person under en autoriseret Læges Tilfyn kan erhverve sig hans paalidelige Attest for, at han fortaar sig paa at kurerer denne eller hin Sygdom. Noget Lignende kan siges om det Personale, som Hospitalerne ikke kunne undvære, Gangkoner, Sygepassere og deslige. Det er bekendt, at disse Gangkoner og Sygepassere have et meget skarpt Blik paa Sygdommens Gang og Natur, som selv Lægerne langtfra kaste Brag paa. Naar der bliver Spørgsmaal om at lovgive paa dette Omraade, forekommer det mig, at et af de første Spørgsmaal, som man maa opkaste, er dette: Forholder det sig i Virkeligheden saaledes, at der gives uexaminerede Personer, der ere istand til at bringe deres Medmennesker en virksom Hjælp baade i saadanne Tilfælde, hvor de examinerede Læger ikke have kunnet bringe en saadan, og ogsaa ved Siden af de autoriserede Læger. Jeg vil nærmest tale om det Spørgsmaal, hvorvidt det forholder sig saaledes, at der findes uexaminerede Personer, der ere istand til at bringe virksom Hjælp, hvor Lægerne have opgivet Patienten, idetmindste opgivet at kunne bringe nogen egentlig Hjælp. Det er et Spørgsmaal, som har interesseret mig meget, og som jeg kan sige, at jeg i en ikke kort Narraette har skænket min Opmærksomhed. Jeg har havt Leilighed til i min nærmeste Kreds, i min nærmeste Bekjendtskabskreds at lære at kjende flere saadanne Tilfælde, og jeg har søgt nøie Oplysning om dem, og jeg har da derigjennem ikke kunnet Andet end komme til det bestemte Resultat, at i flere Tilfælde er der bragt Patienter, som Lægerne enten direkte eller indirekte have opgivet som uhelbredelig, en virksom og særdeles betydelig Hjælp. Det er håndet, at Venstader eller andre saadanne Ting ere bleven helbrede i paafaldende kort Tid af en bekjendt Mand her i Kjøbenhavn, som for ikke længe siden er afgaaet ved Døden, efter at Lægerne havde behandlet disse Tilfælde i mange Aar uden at kunne opnaa det Allermindste. Jeg kunde nævne ogsaa andre Tilfælde. Jeg har som Sag-

fører gjentagne Gange været beskiftet enten som Aktor eller som Defensor i Sager, som her ved Retterne have dreiet sig om Kvaksalveri, og ogsaa der har jeg havt Leilighed til at se, hvorledes disse Mænd, som tiltales for Kvaksalveri, undertiden have været istand til at fremlægge en Mængde af de paalideligste Attester for, at de have været deres Medmennesker til stor Gavn og Nytte og helbredet dem i Tilfælde, som have været opgivne af Lægerne; men ikke destomindre har man ifjendt dem Straf. Domstolene have ikke taget Hensyn til, om der er sket nogen Skade, om de have paaført vedkommende Patient nogen Ulykke, eller om han paa en eller anden Maade i sin Sygdom er bleven sat tilbage. Domstolene have ikke taget Hensyn dertil, om det end er blevet konstateret, at der er blevet bragt en virkelig, virksom og høist nyttig Hjælp. De Paagjældende ere ikke destomindre bleven ifjendte Straf. Derfor det forholder sig saaledes, og jeg for mit Vedkommende nærer ikke mindste Tvivl om, at Sagen er den, at der udenfor den examinerede Lægestand findes Personer, som ere istand til selv i saadanne Tilfælde, hvor den examinerede Lægestand har maattet opgive Helbredelsen, at hjælpe Patienten og fremskalde en Helbredelse, saa forekommer det mig, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at ingen Lov giver fra et humant — og jeg kan næsten sige fra noget Standpunkt — kan være med til at give en Lov, der hviler paa det Synspunkt, at man fra Lovgivningens Side siger: Det kan godt være, at I kunne blive kurerede, men vi beskytte nu engang Lægerne, og derfor maa I blive ved at lide og kunne ikke blive helbrede, fordi vi maa give Lægestanden Beskyttelse. Dette Standpunkt tror jeg ikke, nogen Lovgivning kan stille sig paa, og naar det forholder sig saaledes, at der udenfor den examinerede Lægestand findes Personer, har viist sig at være Personer, som ere istand til at helbrede, endog hvor Lægerne have opgivet Patienten, maa der absolut findes en Vej, ad hvilken det kan blive tilladt og tilstedeligt for Patienterne at faae den Hjælp, som der i Virkeligheden kan ydes dem til at gjenvinde deres Helbred, som de uden saadan Hjælp ikke vilde kunne gjenvinde. Jeg vil endnu gjøre en Tilføielse. Jeg har den højeste Respekt og den højeste Agtelse for Lægevidenskaben, saavel for den som for enhver Videnskab, som ærlig og oprigtig stræber hen mod sit Maal, men det maa man jo erindre, som ogsaa er antydnet af en æret tidligere Taler, at Lægevidenskaben har store Vanskeligheder at kæmpe mod, og det saameget vanskelige fordi den Organisme, som skal helbredes, ikke nogenfinde af Videnskaben er bleven forstaaet. Al organisk Livsvirkfomhed saavel i Dyreriget som i Planteriget foregaar hovedsagelig gennem en Proces, som i Videnskaben kaldes Endosmose, og som vel paa Dansk kunde gjen-gives ved Gjennemgødning gennem organiffe